

Starten met programmeren in .NET voor AutoCAD

Starten met
programmeren in .NET
voor AutoCAD

Anton Huizinga

© Anton Huizinga

www.huiz.net

www.linkedin.com/in/antonhuizinga/

ISBN: 9789402166965

Autodesk®, AutoCAD®, DWG® and the DWG logo are registered trademarks or trademarks of Autodesk, Inc., and/or its subsidiaries and/or affiliates in the USA and other countries.

Microsoft® and Visual Studio® are trademarks of the Microsoft group of companies.

Visual Studio screen shots reprinted courtesy of Microsoft.

All other trademarks are the property of their respective owners.

VOORWOORD

Als jongen raakte ik al snel gefascineerd door computers. Het zogenaamde computertijdperk was toen nog niet begonnen. Bedrijven gebruikten kaartenbakken en typemachines. Brieven gingen per post. Contact per telefoon, en daarmee wordt geen smartphone bedoeld.

Mijn eerste ervaring met programmeren was met een MSX, dat was ergens rond 1985. Internet zoals we dat nu kennen bestond niet eens. De MSX was een computer die je aansloot op een televisie voor het beeld, en gekoppeld werd aan een cassettespeler waar je de code op kon slaan. De MSX kon je programmeren met de taal BASIC. Dit is een vrij simpele taal waarin je de computer opdrachten kon geven om uit te voeren. Mijn eerste echte applicatie was een fruitautomaat. Op het scherm draaiden allerlei symbolen rond in drie blokken en geheel random stopten deze. Bij drie dezelfde kreeg je punten.

Het werkte fantastisch. Behalve dat de kans op drie gelijke symbolen veel te klein was (op echte fruitautomaten ook, maar dat terzijde). Gelukkig kon ik de formule in de code aanpassen zodat de kans op drie gelijke symbolen veel groter werd. Binnen no-time had ik miljoenen punten, meer dan op het beeldscherm paste. Dat was ook weer niet de bedoeling. En de lol van het spelen ging er heel snel vanaf want winnen deed je tenslotte altijd. Spelen was niet het doel, maar het schrijven van de code tot iets dat werkt.

Wat heb ik ervan geleerd? Dat computerspelletjes leuk zijn? Nee, ik vond het programmeren ervan leuker. Het omvormen van een idee tot code, zodat de computer snapt wat je wilt doen. Het kunnen aanpassen en optimaliseren.

Nadat ik mijn eerste PC gekocht had, was de overstap op andere talen snel gemaakt. BASIC was niets voor een PC. Een betere taal was Pascal. Ik heb daar toen heel wat tools in gemaakt. Daarna wat uitstapjes naar andere talen en technieken zoals webdesign waarbij de code in PHP geschreven werd en gebruik gemaakt werd van JavaScript voor de interactie. Beide talen hebben een sterke overeenkomst met C++.

Het programmeren was nog steeds een hobby. Beroepsmatig had ik ook met

computers te maken. Ik was namelijk landmeter geworden en werkte op kantoor veel met AutoCAD om metingen om te zetten naar een tekening. Uit hobbyisme heb ik me verdiept in AutoLISP en VBA om AutoCAD naar mijn hand te zetten. Diverse tijdrovende handelingen konden ineens stukken sneller met een handig tooltje.

Ik heb altijd gezegd dat ik van mijn hobby nooit mijn beroep zou willen maken. Want dan zou ik daarna geen hobby meer hebben.

In 2011 ben ik ondanks mijn voornemen toch professioneel programmeur geworden. Nu ontwikkel ik commerciële applicaties die binnen AutoCAD, Civil 3D of Map 3D draaien, vooral bedoeld voor de civieltechnische markt.

Sindsdien heb ik geen hobby meer.

In 2015 begon het toch te kriebelen. Het had mij al heel lang leuk geleken om boeken te gaan schrijven. Na een aantal succesvolle romans en spionageboeken werd het tijd voor het echte werk. Ik had een nieuwe hobby gevonden: boeken schrijven.

Over programmeren zijn vele boeken te vinden. Over AutoCAD ook. Maar over programmeren voor AutoCAD is er bijna niets te vinden. Ik heb veel zelf moeten uitzoeken en uitproberen. Ik had graag gewild dat ik boeken had gehad zoals deze. Gelukkig kan ik mijn kennis nu bundelen in dit boek zodat anderen er hulp bij hebben om voor AutoCAD te leren programmeren.

HOE DIT BOEK TE LEZEN

Je hoeft nog niet veel ervaring te hebben in programmeren maar wel de *drive* hebben om te willen programmeren.

Er wordt van je verwacht dat je een redelijke computerkennis hebt en zelfredzaam bent. Afwachtende types die roepen: "Hij doet het niet", die kunnen dit boek beter niet lezen. Doet iets het niet? Ga dan op zoek naar de oorzaak en los het op. *That's the spirit!* Voor zulke types is dit boek geschreven.

Het boek is redelijk rechttoe-rechtaan te lezen. De volgorde van de hoofdstukken is zodanig dat er afwisselend een stukje code wordt

beschreven, daarna (indien nodig) een wat gedetailleerdere uitleg over dat stukje code en tussen de verschillende hoofdstukken af en toe een deel theorie.

De voortgang van het boek is gericht op praktijk, om iets werkend te krijgen in AutoCAD. Er wordt niet tot in detail uitgelegd wat er met .NET mogelijk is, daarvoor zijn de mogelijkheden te omvangrijk. In elk stuk code worden voldoende functies en constructies besproken om je .NET eigen te maken. Hoe meer je weet, hoe gemakkelijker het wordt om zelf op te zoeken naar wat je nog niet weet.

Het is geen boek voor Dummies, dus je zult geen tussenblokjes, infoblokjes, tips of aandachtspunten vinden. Wel staat aan het eind een overzicht met termen die gebruikt worden met een korte uitleg. Dit kan een handig naslagwerk zijn.

Tevens is alle broncode te downloaden via de website *www.huiz.net* zodat je niet alles over hoeft te typen (wat overigens wel leerzamer is).

Deze nieuwe druk is nu bijgewerkt tot het gebruik van Visual Studio 2022 en AutoCAD 2023.

Hopelijk vind je het een leerzaam boek en is het voor jou elke euro waard! Succes met leren!

Anton Huizinga

"Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan."

Pipi Langkous

INHOUDSOPGAVE

1	Beginnen met programmeren.....	15
	Programmeren voor AutoCAD.....	15
	Kiezen voor de programmeertaal.....	16
	Hoe leer je programmeren?	18
	Wat is .NET.....	18
	De editor	20
2	Applicatie in AutoCAD.....	22
	Een Project aanmaken.....	22
	Bibliotheken koppelen.....	26
	Code schrijven.....	27
	Debuggen.....	29
3	Uitleg: Applicatie in AutoCAD.....	34
	References.....	34
	Code tekst.....	35
	Debuggen.....	37
4	Theorie: Visual Studio.....	39
	De IDE van Visual Studio.....	39
	Debug en Release	39
	Applicatie versiebeheer.....	40
	Frameworks en talen.....	43
	IntelliSense	44
5	Interactie met AutoCAD.....	47
	Project instellingen.....	47
	Selecties maken.....	49
	Een lus of een loop.....	53
	Rekenen met getallen	55
	Eigenschappen uitlezen van Entities.....	59
6	Uitleg: Interactie met AutoCAD.....	64
	Namespaces of niet?.....	64
	Objecten of Entities?	65
	Copy Local	66
	Code syntax afspraken	67

Transactions gebruiken.....	68
Using Transaction	69
ObjectId's en Handles	70
7 Theorie: Objecten en waarden.....	73
Objecten aanmaken en initialiseren	73
Constanten gebruiken	76
Rekenen met variabelen.....	77
Converteren van object-type	80
Werken met Operators	82
Arrays en lijsten.....	86
8 Theorie: controle en fouten	88
If - Else constructie	88
Switch constructie	90
Lus onderbreken: Break of Continue	90
Try, Catch.....	91
Breekpunten en debuggen	93
9 Vensters en Palettes	98
Vertrouwde applicatie	99
Project automatisch laden.....	100
Organiseren van je project	101
PaletteSet maken.....	102
Dialogvenster maken	112
10 Uitleg: Vensters en Palettes	119
AutoCAD Plugins	119
Naamgeving van objecten.....	120
Font, DPI, 4K, resoluties	121
Events op Controls.....	122
11 Theorie en praktijk: OOP	124
Zonder objecten werken	125
Met objecten werken	125
Verschil objectbeschrijving en object.....	126
Constructors en functies	132
Toegankelijkheid van functies en variabelen	137

Functies zonder waarden teruggave.....	141
12 Applicatie PerceelEigenaar	143
De User Interface.....	144
De Classes.....	149
Get/Set Properties.....	151
Comments met functionaliteit	153
Constructor met parameters.....	155
Verskil functie en eigenschap	156
Static Properties	156
Object maken van het object-type EigendomObject.....	159
Eigenschappen weergeven.....	162
Controle op selectie.....	165
Wijzigen van perceeleigenschappen	167
Tot zover gekomen?.....	172
13 Theorie: Coding Standard	174
Handboek bij het programmeren	174
14 Highlight objecten	178
Document lock voor bewerking	179
Tekenveld actief maken.....	182
15 Import en export Excel	185
Export naar CSV.....	185
Bestandsnaam opvragen.....	187
AutoCAD functies	188
Import uit Excel	190
16 Uitleg: Import en Export Excel	192
String functies.....	192
Werken met Arrays.....	193
OpenFileDialog en SaveFileDialog.....	194
17 Objecten tekenen.....	196
Functie om laagnamen aan te maken.....	198
Functie om tekst toe te voegen.....	201
Teksten plaatsen in de tekening	203
Functie om cirkels te tekenen	206

Cirkels plaatsen in de tekening.....	207
18 Gegevens opslaan in tekening.....	210
Welke soort data-opslag.....	210
Functies voor in- en uitlezen	211
Opslaan in de tekening.....	215
Uitlezen uit de tekening.....	216
Bijwerken van de gegevens.....	217
19 Release maken.....	219
Bundle maken voor AutoCAD.....	220
Inhoud PackageContents.xml.....	221
20 Overzicht termen	224
Gebruikte termen	224
21 Nawoord bij dit boek.....	227
22 Bijlagen (downloads)	228
23 Meer lezen?	229

1 **BEGINNEN MET PROGRAMMEREN**

De meningen zijn verdeeld over wat de allerbeste manier is om te leren programmeren. Sommige mensen zullen zeggen dat je het beste een goed boek over programmeren kunt lezen. Dat roept weer de vraag op of het dan een algemeen boek over programmeren moet zijn of een boek over de taal waarin geprogrammeerd gaat worden.

Ik zeg: "programmeren moet in je zitten." Anders kun je net zo goed stoppen. Autorijden kun je ook niet uit een boekje leren. De techniek van autorijden wel, zoals schakelen, het bedienen van de richtingaanwijzers, en zelfs hoe je de olie peilt. Maar het verkrijgen van verkeersinzicht, het onbewust kunnen bedienen van de auto, en het vermogen tot anticiperen op mede-weggebruikers zal nooit iets worden als het niet in je zit om goed te kunnen autorijden.

Zo werkt het met programmeren ook. Als een computer slechts een stuk gereedschap is dat hooguit tijdens kantooruren aan moet, als je niet nieuwsgierig bent om dat bijzondere apparaat verder te doorgronden, als je geen gedrevenheid voelt om dieper te graven in de wondere wereld van computers, dan kun je beter stoppen met dit boek en je richten op een andere hobby. Het gaat nooit iets worden. Succes met je verdere leven!

Mocht je nu toch verder lezen, dan neem ik aan dat jij wel de gedrevenheid bezit om te leren programmeren, en het misschien wel in je zit om daar goed in te worden. Succes gewenst dan maar! Dit hoofdstuk begint met wat saaie kost. Hopelijk kom je er doorheen.

PROGRAMMEREN VOOR AUTOCAD

Dit boek gaat over het programmeren voor AutoCAD. Het is geen boek met alle ins en outs over programmeren van Windows applicaties of mobiele applicaties, maar over het maken van plug-ins voor AutoCAD. Wil je je verder verdiepen in specifieke programmeeronderdelen, dan zijn daar talloze boeken van te verkrijgen. Maar helaas zijn er maar weinig boeken over programmeren voor AutoCAD. Daarom heb ik de tijd genomen om er zelf een te schrijven in de hoop andere mensen ermee te kunnen helpen.

KIEZEN VOOR DE PROGRAMMEERTAAL

Hoewel er verschillende talen beschikbaar zijn om in te gaan programmeren, is er niet een echte keuze. De beste taal om te leren is C#. Dit wordt uitgesproken als *sie sjarp*. En waarom is dit de beste keuze?

Voor AutoCAD is het namelijk mogelijk om te programmeren in de volgende talen (en nog wel meer):

- AutoLISP
- VBA (Visual Basic for Applications)
- VB.NET
- C++
- C#

AutoLISP is heel krachtig en je kunt er bijna alles mee maken. Maar de Lisp-routines zijn niet of nauwelijks te beveiligen en zijn dus te bewerken door derden. Verder is de syntax van Lisp in niets gelijkend op andere gangbare programmeertalen en daarom is het veel moeilijker om een andere taal aan te leren of te switchen tussen verschillende talen. Leuk voor kleine klusjes in AutoCAD en zeker handig als je het kent, maar laat toch maar even links liggen.

VBA is ook zeer krachtig en je kunt er nog veel meer mee dan met Lisp, omdat je met VBA ook Windows functies kunt uitvoeren. VBA heeft als nadeel dat het een oudere taal is en al jaren doodverklaard is maar telkens weer (half) tot leven komt. Bovendien is het een Visual Basic taal en wordt het door echte (of beter gezegd: succesvolle) programmeurs niet serieus genomen.

VB.NET is een moderne programmeertaal en kan alles wat ook met C# mogelijk is. Beide zijn .NET varianten en je kunt ze gebruiken om zeer krachtige applicaties te maken. Er is geen verschil tussen beide talen, afgezien van de syntax, maar ook hier geldt dat deze taal niet serieus genomen wordt door succesvolle (lees: niet persé betere) programmeurs. Je moet zelf weten als je liever VB.NET wilt leren, misschien omdat je het eenvoudiger lijkt omdat je ooit iets met VBA gedaan hebt, maar ik raad het

toch af. De syntax van VB.NET wijkt best wel af van VBA waardoor je je net zo goed gelijk kunt verdiepen in C#. Ik ken maar één succesvolle programmeur die alles in VB.NET doet. Dat is Stephen Preston van Autodesk. Komende vanuit de oudere C-talen moest hij een keuze gaan maken toen .NET uitkwam, wordt het VB.NET of C#? Zijn vrienden voelden zich superieur ten opzichte van VB.NET programmeurs dus vanuit een sterke eigenwijsheid heeft Stephen toen gekozen voor VB.NET om een punt te maken. Toch lijkt hij in een interview een klein beetje spijt te hebben van zijn keuze:

<http://adndevblog.typepad.com/autocad/2012/05/vbnet-or-c-a-personal-perspective.html>

C++ is een vrij ingewikkelde taal om te leren, nauwelijks geschikt om mee te beginnen. Het is ook wat krachtiger dan C#. Omdat het heel complex is, en je snel echte storingen kunt veroorzaken, is het niet een geschikte taal om mee te beginnen.

Dan kom je bij C#, dat is een taal die serieus genomen wordt, en een taal is die qua syntax erg lijkt op andere talen zoals Java, PHP, Javascript en C++, waardoor het gemakkelijker is om een andere taal erbij te leren of te kunnen begrijpen. Als je C# kunt lezen, dan kun je op het internet ook een voorbeeldstukje JavaScript of C++ snappen en dus kunnen implementeren in je eigen code. Bovendien is er veel meer voorbeeldcode te vinden in C# of C-achtige talen dan bijvoorbeeld VB.NET.

C# heeft alles om snel en eenvoudig zeer krachtige applicaties te kunnen bouwen. Of dit nu Windows applicaties zijn of AutoCAD plug-ins, deze taal is uitstekend geschikt.

Daarom is C# de (beste) keuze om in te programmeren.

Ook al kun je met VB.NET exact hetzelfde, toch worden C#-programmeurs door vrijwel iedereen serieuzer genomen en vinden ze ook sneller een goede baan. Er is geen enkele goede reden voor om C#-programmeurs voor te trekken op VB.NET-programmeurs maar toch gebeurt het. Wil je verder komen, carrière maken? Kies dan voor C#.

HOE LEER JE PROGRAMMEREN?

Dat kan een lastige vraag zijn en is voor iedereen anders te beantwoorden. De vraag hoe je *niet* leert te programmeren, is veel eenvoudiger te voorzien van een antwoord. Toch zal ik een aantal punten noemen die volgens mij voor iedereen noodzakelijk zijn om te kunnen leren programmeren.

- Zorg dat je geïnteresseerd raakt in programmeren.
- Ga het doen. Probeer wat. Zoek uit op internet. Doen doet leren.
- Leer van anderen. Lees broncode en probeer te snappen wat ze bedoelen. Laurendo Almeida zei eens: "Stealing from one source is plagiarism. Stealing from many sources is research."
- Als je de tijd en mogelijkheid hebt, volg dan een opleiding die een certificaat of diploma oplevert. Altijd handig voor bepaalde banen waar dit van je verlangd wordt.
- Ga samenwerken. Soms ben je de beste, soms ben je de slechtste in de groep. Leer ervan.
- Bouw programma's na. Verzin zelf hoe je tot oplossingen komt.
- Leer ook andere talen.
- Plan een *Coding Standard* voor jezelf. Niet om je te beperken maar om meer gestructureerd te kunnen werken.
- Je kunt geen taal leren in 24 uur. Reken eerder in jaren.

WAT IS .NET

Wat is .NET (of zoals het uitgesproken wordt: *dot net*) dan eigenlijk? Misschien heb je er al meer van gehoord, en anders leg ik het graag even in het kort uit. Wil je nog meer weten, dan zijn daar vast goede boeken over te vinden.

Vroeger, als je een applicatie wilde maken, moest je alles zelf uitwerken. Bijvoorbeeld de manier om je beeldscherm aan te sturen, het toetsenbord uit te lezen, muisbewegingen te onderscheppen, enzovoort. Vaak kon je wel kant en klare stukken code of modules kopen die dat voor jou deden, toch was het altijd een ingewikkelde klus om een applicatie te maken die op elke computer werkte omdat elk apparaat anders geconfigureerd was.

Fabrikanten hadden hun eigen methodes om hun apparatuur aan te spreken en die waren onderling niet compatible. Je kon als programmeur niet alle mogelijke voorkomende configuraties testen en dan kon het gebeuren dat jouw applicatie niet goed werkte met de muis van het merk X of de monitor van het merk Y.

Toen kwam Java op de markt. Dat was een *Framework* waarbinnen applicaties konden draaien die gebruik maakten van de beschikbare Java functies. Dat scheelde enorm veel tijd in programmeren, want je kon nu rechtstreeks functies aanroepen die het echte werk uit handen namen. Omdat Microsoft geen Java mocht implementeren in Windows, heeft Microsoft zelf een Framework gemaakt, gestoeld op het idee van Java maar dan beter. Dit Framework werd .NET genoemd. Het Framework diende als basis voor verschillende talen die onderling uitwisselbaar zijn.

Applicaties die in een .NET taal geschreven zijn, kunnen onderling namelijk met elkaar communiceren en er zijn enorm veel functiebibliotheken beschikbaar om te gebruiken in de code. En daarom is .NET succesvol geworden. Het maakt niet uit of je C++.NET, VB.NET, F# of C# gebruikt, het is allemaal uitwisselbaar. Ook de grote hoeveelheid beschikbare functies is een zegen voor programmeurs. Met één regel code kun je een meldingsvenster tonen met de juiste knoppen en iconen. Met een paar regels code roep je een Save-dialoogvenster op dat zelfstandig voor jou kan controleren of een pad bestaat, of een bestand overschreven gaat worden, enzovoort.

.NET is zelf geen taal, maar een verzameling bibliotheken vol met functies die gebruikt kunnen worden in de verschillende .NET talen.

Autodesk heeft het mogelijk gemaakt om .NET applicaties in AutoCAD te kunnen laden die gebruik kunnen maken van de AutoCAD functies. Een .NET applicatie in AutoCAD kan dus zowel Windows functies aanroepen als AutoCAD functies. Autodesk heeft als het ware .NET uitgebreid met een bibliotheek vol met AutoCAD functies. En zo zijn er meer bedrijven die hun applicaties openstellen in .NET. Zo'n beschikbaar gestelde bibliotheek wordt een API genoemd: *application programming interface*.

DE EDITOR

Nog een belangrijk ding om te noemen voordat je echt iets gaat maken, is de editor. Dit wordt ook wel een IDE (*integrated development environment*) genoemd, want het is meer dan alleen de editor zelf waarin je de code schrijft. Uiteraard kun je prima C# in Kladblok schrijven maar dat is net zo omslachtig en tijdrovend als het paard in de wagen zetten en zelf de kar gaan trekken. Om snel en eenvoudig te kunnen programmeren, heb je een IDE nodig met daarin een editor die toegespitst is op de door jou gekozen taal. C# dus. En hiervoor zijn hele mooie IDE's.

In dit boek wordt alleen Visual Studio van Microsoft gebruikt. Hiervan is een gratis versie te verkrijgen waarmee je mag programmeren zolang je aan bepaalde voorwaarden voldoet. Ben je een commercieel bedrijf en verdien je ook aan je applicaties, dan zal je Visual Studio moeten kopen, of anders een andere IDE moeten zoeken. Er zijn ook Open-Source IDE's.

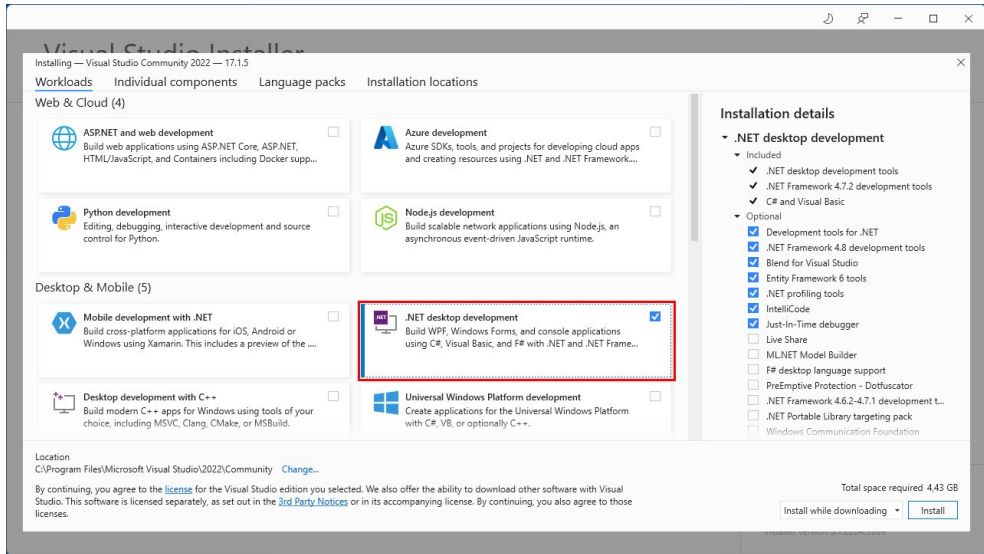
Op dit moment is Visual Studio 2022 de meest recente IDE van Microsoft. Je kunt een gratis versie downloaden genaamd 'Visual Studio 2022 Community' via onderstaande link:

<https://visualstudio.microsoft.com/downloads/>

Kies voor de Community Edition.

Als het je niet lukt om Visual Studio te installeren, dan kun je het programmeren misschien maar beter opgeven. Ik ga er vanuit dat het je lukt, en zie je in het volgende hoofdstuk terug.

Ik zal je nog wel een tip geven. Tijdens de installatie kun je aangeven welke onderdelen je wilt installeren. Omdat je simpele C# applicaties gaat ontwikkelen, kies je ook alleen maar voor de optie *.NET desktop development* onder de categorie *Desktop and Mobile*:

Het is voldoende om alleen dit onderdeel aan te vinken en alle voorgestelde subonderdelen rechts te accepteren zoals het wordt voorgesteld.

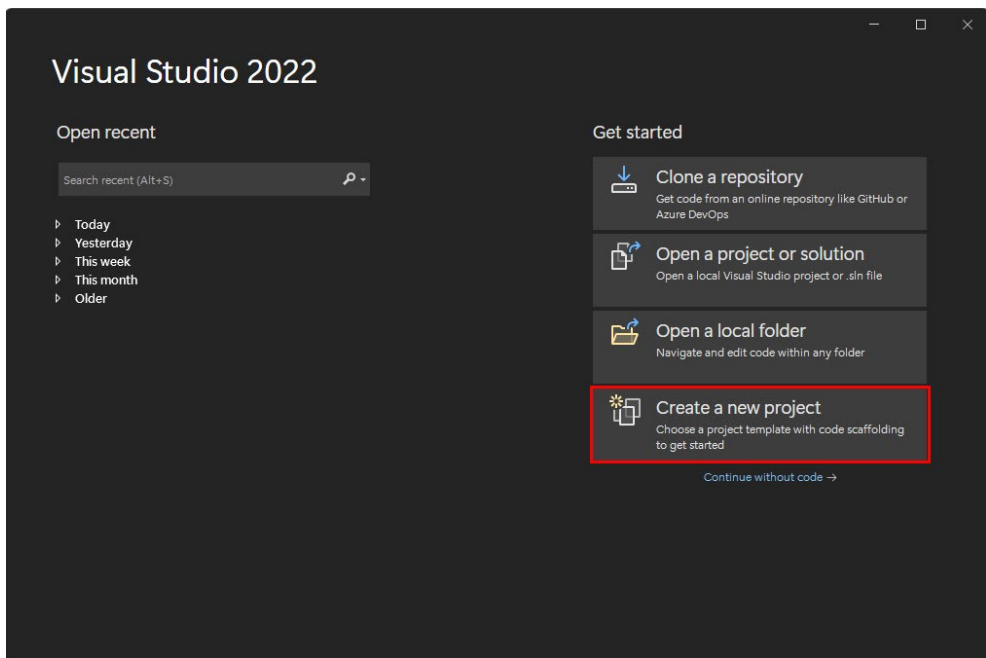
Voor nu moet dat ruim voldoende zijn. Aanvullende onderdelen zijn altijd later nog te installeren maar die zijn voor AutoCAD plug-ins niet nodig.

2 APPLICATIE IN AUTOCAD

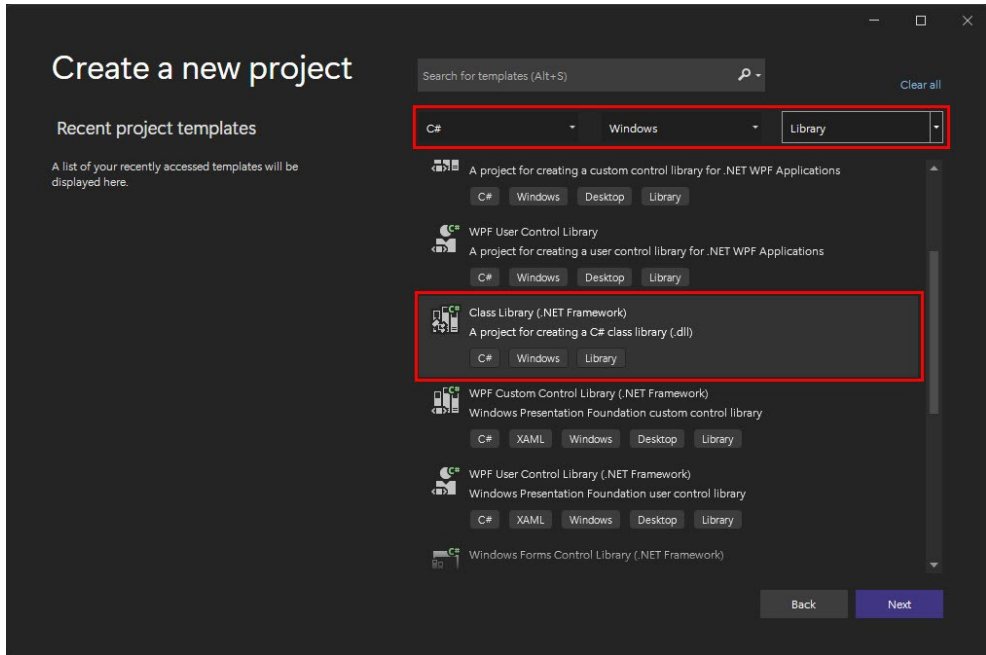
In dit hoofdstuk ga je een kleine applicatie maken die geladen wordt in AutoCAD en waarmee je de beginselen van programmeren voor AutoCAD leert. Je hebt Visual Studio geïnstalleerd en uiteraard ook AutoCAD.

EEN PROJECT AANMAKEN

Een plug-in in AutoCAD is van het type *Class Library*. In het opstartscherm van Visual Studio kun je kiezen voor *Create a New project*:

In het volgende venster kies je voor een 'Class Library (.NET Framework)'. Let op dat je je niet vergist, er is ook nog een '.NET Standard' en een '.NET Core' variant. Die moet je niet hebben! Ook niet de 'Custom Control Library' variant, een 'Windows Forms' variant, 'WPF' varianten, alleen de 'Class Library (.NET Framework)' is de juiste keuze.

Je kunt voor het gemak bovenin filteren op **C#**, **Windows** en **Library** om de lijst te beperken. Ga verder naar de volgende stap. Je geeft een naam op en kiest de locatie waar je project wordt opgeslagen.

